

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	11 maart 2025	20 maart 2025

Onderwerp

Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Zuid Holland 2.0

Advies

1. Vast te stellen het rapport provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Zuid-Holland 2.0 (pMIEK 2.0).
2. Vast te stellen de GS-brief naar Provinciale Staten, waarmee Provinciale Staten wordt geïnformeerd over het pMIEK Zuid-Holland 2.0.
3. Vast te stellen de GS-brief naar het ministerie van Klimaat en Groen Groei, waarmee het ministerie van Klimaat en Groene Groei wordt geïnformeerd over het pMIEK Zuid-Holland 2.0.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Zuid-Holland 2.0

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder:

- In de brieven onder het kaartje de toelichtende tabel op te nemen zoals op pagina 7 in het rapport staat, of een verwijzing naar deze tabel toe te voegen.
- In de brieven te refereren naar de stikstofvergunningen.

Bijlagen

1. GS brief aan PS - provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat Zuid-Holland 2.0
2. GS brief aan KGG - pMIEK Zuid-Holland 2.0
3. Rapport pMIEK Zuid-Holland 2.0

1 Toelichting voor het College

De provincie Zuid-Holland werkt aan de realisatie van afspraken uit het Klimaatakkoord om in 2050 CO₂ neutraal te zijn. Een belangrijke maatregel om de doelstellingen uit het klimaatakkoord te halen, is het uitfasen van het gebruik van fossiele energiebronnen, zoals aardgas en -olie producten. Deze worden vervangen door duurzame energiebronnen, zoals elektriciteit opgewekt uit wind en zon, warmte uit geothermie of restwarmte en duurzame gassen. Op deze manier blijft beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie in de toekomst geborgd. De transitie naar het gebruiken van duurzame energiebronnen heeft een grote impact op het energiesysteem en gebruikt andere energie-infrastructuur. Het vraagt om uitbreiding en aanpassing van energie-infrastructuur en nieuw aan te leggen energie-infrastructuur. De regionale energie infrastructuur gaat dan ook aanzienlijk veranderen en intensiveren.

Het achterblijven van aanleg van energie-infrastructuur leidt al tot netcongestie in Zuid-Holland

Binnen Zuid-Holland hebben we een breed scala aan ruimtelijk economische ambities en opgaven, zoals de verstedelijkingsopgave en nieuwe werklocaties. Zonder passende energie-infrastructuur kunnen deze ambities niet gerealiseerd worden. De aanleg van deze energie-infrastructuur betekent een aanvullende ruimtevraag waarvoor ruimtelijke inpassing nodig is.

Op dit moment hebben we al te maken met de gevolgen van het achterblijven van de aanleg van nieuwe elektriciteitsinfrastructuur. Op 5 december 2024 hebben zowel netbeheerder TenneT als Stedin (aanvullende) netcongestie afgekondigd in grote delen van de provincie Zuid-Holland. Als gevolg daarvan komen aanvragen voor grootverbruik aansluitingen (zoals bedrijven, scholen, voorzieningen in grote wooncomplexen en grootschalige laadvoorzieningen voor elektrisch rijden) op een wachtlijst wat investeringsbeslissingen bij bedrijven kan doen vertragen of stoppen. Gedeputeerde Weverling heeft een oproep gedaan aan het kabinet om met urgentie maatregelen te treffen om de Nederlandse industrie hierbij te helpen, wat ook landelijke media aandacht heeft gekregen.

In 2025 wordt door de netbeheerders onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingen om op de korte termijn ruimte vrij te spelen op het elektriciteitsnet. Om uit congestie te komen is het van belang om zo snel mogelijk extra elektriciteitsstations en kabelverbindingen te realiseren en om het elektriciteitsnet te ontlasten door bijvoorbeeld ontwikkeling van warmtenetten, energiehubs en lokale energie-opwek. Samenwerking tussen netbeheerders en overheden is daarbij van groot belang.

Aanleiding voor pMIEK (provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat)

De ontwikkeling van een toekomstbestendig (regionaal) energiesysteem vraagt om aanpassing van de manier van ontwikkelen van het energiesysteem. Daarom is eind 2020 gestart met het programmeren en zo nodig prioriteren van het energiesysteem. Dit resulteert in een pMIEK lijst van energie-infrastructuur projecten.

Het pMIEK 2.0 volgt op het pMIEK 1.0. In het pMIEK 1.0 lag de nadruk op het prioriteren (wat mag er eerst) van energie-infrastructuur projecten om aan te geven waar vanuit maatschappelijk belang de schaarse tijd, ruimte, geld en menskracht het hardst nodig is, de zg. concrete projecten. Daarnaast is in het pMIEK 1.0 een start gemaakt met het programmeren (wanneer komt wat waar) van het (regionale) energiesysteem. Dit is een nieuwe aanpak waarbij integraal over verschillende energiedragers en in nauwe samenhang met ruimtelijke- en sectorale ontwikkelingen naar de

ontwikkeling van een duurzaam, robuust en toekomstbestendig (regionaal) energiesysteem wordt gekeken. Hierbij is gekeken naar 2040 en dit heeft geresulteerd in een lijst met verkennende projecten en een onderzoek- en actieagenda.

Afgelopen jaar is dit proces van integraal programmeren voor de tweede keer doorlopen en is het pMIEK 2.0 opgesteld. Hierbij is voortgebouwd op de inzichten en kennis uit pMIEK 1.0 en zijn aanbevelingen uit de evaluatie meegenomen. De uitwerking van stappen is verder gedetailleerd, er is verder vooruitgekeken (naar 2050) en de participatie van gemeenten in het proces is verbeterd.

Totstandkoming pMIEK 2.0

Het pMIEK benoemt energie-infrastructuur projecten die van bovengemiddeld (maatschappelijk) belang zijn voor Zuid-Holland, dus op provinciale schaal. Daarbij worden 3 categorieën projecten onderscheiden: concrete pMIEK-projecten, verkenningsprojecten en een onderzoeks- en actieagenda. Voor elk van deze categorieën is op basis van het opgestelde 'Toekomstbeeld energiesysteem Zuid-Holland 2050' (PZH-2024-861671632), inzichten uit (kwantitatieve) verkenningen van keuzes in het energiesysteem en met input van diverse stakeholders een groslijst opgesteld. Samen met netbeheerders en vertegenwoordigers uit de regio is hiervan een selectie gemaakt voor het pMIEK aan de hand van het afwegingskader (PZH-2024-861671632). Hierbij zijn ook de pMIEK projecten uit pMIEK 1.0 opnieuw integraal afgewogen conform het aangepaste afwegingskader om de hoeveelheid projecten hanteerbaar te houden en een effectieve sturing in de Energieraad mogelijk te maken. De concrete elektriciteitsprojecten in pMIEK 2.0 zijn gegroepeerd per elektriciteitsverzorgingsgebied (pocket) om de samenhang tussen projecten op verschillende netvlakken inzichtelijk te maken en in samenhang te kunnen sturen op het oplossen van netcongestie in gebieden.

Voor een goed functionerend energiesysteem zijn ook veel projecten nodig op lokale schaal. Deze zijn buiten scope van het pMIEK. Diverse gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan een totaal overzicht van toekomstige energie-infrastructuur projecten vanuit investeringsplannen van de netbeheerders waarmee de voortgang bewaakt kan worden. Hiervoor zal een 'energie-infra-viewer' ontwikkeld worden.

Vaststelling van het pMIEK door Gedeputeerde Staten

Door vaststelling van het pMIEK stemt Gedeputeerde Staten in met het opnemen van energie-infrastructuur projecten in de projectenlijsten van het pMIEK. Deze projecten zijn van bovengemiddeld (maatschappelijk) belang voor de regionale opgave in Zuid-Holland om een duurzaam, toekomstbestendig en robuust energiesysteem te ontwikkelen. Een energiesysteem dat in lijn is met de leidende principes en keuzes uit het reeds vastgestelde toekomstbeeld energiesysteem Zuid-Holland 2050.

Doorwerking van het pMIEK

Het opstellen van het pMIEK biedt de provincie de mogelijkheid proactief mee te sturen op de benodigde (type) energie-infrastructuur en de samenhang met ruimtelijke en sectorale planvorming. Een adequaat werkende energie-infrastructuur die kan inspelen op de maatschappelijke

ontwikkelingen is van belang voor een schone en concurrerende provincie die woonruimte en werkgelegenheid kan bieden.

Vaststelling van het pMIEK door de provincie biedt de mogelijkheid voor de netbeheerders om hun investeringsplannen hierop aan te sluiten (conform de Ministeriele Regeling¹) en provincie en gemeenten om instrumentarium gericht in te zetten en benodigde middelen en capaciteit vrij te maken. Borging van de uitkomsten van het pMIEK gebeurt via besluitvorming bij de deelnemende directies van de netbeheerders. Borging bij provincie (en zo nodig gemeenten) vindt plaats in omgevings-, economisch- en maatschappelijk beleid. Dit sluit aan op de provinciale rol op het gebied van Ruimtelijke ordening en bijbehorende beleidsambities, zoals de ruimtelijke puzzel en uitwerking van de NOVEX gebieden. Borging in het omgevingsbeleid is beoogd in de herziening 2025. Per project kunnen maatwerkafspraken gemaakt worden over de provinciale bijdrage, afhankelijk van locatie, omvang en beoogde risico's. Op projectniveau zal de provincie doorgaans een faciliterende en ondersteunende rol hebben.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 4.635.985,00 (middelen vanuit het Rijk)*
Programma	: Ambitie 3 - Schone energie voor iedereen
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

*voor de provinciale inzet op het pMIEK en de samenwerking ontvangt provincie via de CDOKE regeling (tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid) in 2024 en 2025 middelen vanuit het Rijk voor capaciteitsinzet voor het programma welke t/m 2027 ingezet mogen worden). Wij zijn nog met het Rijk in gesprek over structurele dekking.

Juridisch kader

Er worden geen juridische verplichtingen aangegaan. Wel vindt er een doorwerking plaats van concrete projecten met een pMIEK-status in de investeringsprogramma's van de netbeheerders.

2 Voorafgaande besluitvorming

In januari 2022 is door het IPO Bestuur op basis van het advies van de BAC besloten om als provincies een actieve rol te nemen bij het integraal programmeren van de regionale energie-infrastructuur. Aanvullend heeft voormalig minister Jetten in een kamerbrief d.d. 30 juni 2022 provincies gevraagd om een startnotitie op te leveren voor het opstellen van een pMIEK en in het tweede kwartaal van 2023 een eerste iteratie van het pMIEK doorlopen te hebben. In juni 2023 heeft GS Zuid-Holland het eerste rapport pMIEK 1.0 Zuid-Holland 2023 vastgesteld (PZH-2023-835105022).

Om aan te sluiten op de nationale MIEK-cyclus, de cyclus van investeringsplannen van netbeheerders en het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) is op koepelniveau met IPO afgesproken om 2-jaarlijks een pMIEK op te stellen, waarbij het eindconcept pMIEK 2.0 gereed moet zijn op 1 februari 2025. In april 2024 heeft GS Zuid-Holland een plan van aanpak vastgesteld voor het pMIEK 2.0. (PZH-2024-852177645). In oktober 2024 heeft GS Zuid-Holland het tussenproduct Toekomstbeeld Energiesysteem Zuid-Holland 2050 vastgesteld (PZH-2024-861671632).

¹ [Staatscourant 2023, 11126 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](https://www.Overheid.nl/Staatscourant/2023/11126)

Relatie tot andere besluiten

Op 11 maart wordt Gedeputeerde Staten Zuid-Holland ook gevraagd om de Uitvoeringsagenda “Stimuleringsprogramma Energiehubs Zuid-Holland” vast te stellen. Dit product is net als het pMIEK onderdeel van de samenwerking energie-infrastructuur binnen Zuid-Holland en focust zich op het organiseren van energiehubs om op de korte termijn het elektriciteitsnet te ontlasten. De ontwikkeling en resultaten hiervan zullen verregaand opgepakt worden in pMIEK 3.0.

3 Proces

Om tot het pMIEK 2.0 te komen is een werkgroep opgestart waarvan de provincie trekker is en waarin elke netbeheerder die actief is in Zuid-Holland deelneemt. Bij de uitwerking is het proces van integraal programmeren gevolgd, welke is opgesteld door het landelijke Samenwerkingsprogramma Integraal Programmeren, bestaande uit o.a. het Rijk, VNG, IPO en Netbeheer Nederland. Het doorlopen van de stappen heeft geleid tot een toekomstbeeld energiesysteem Zuid-Holland 2050, een afwegingskader en een zorgvuldig afgewogen lijst van energie-infrastructuur projecten in het pMIEK.

Na vaststelling van het pMIEK door Gedeputeerde Staten, zal de uitvoering van de concrete projecten opgepakt worden door spoor 1 (sneller bouwen) binnen de samenwerking energie-infrastructuur, waarbij periodiek monitoring, afstemming en sturing zal plaatsvinden binnen de Energieraad Zuid-Holland. Voor de verkenningsprojecten zullen (ruimtelijke) verkenningen worden opgestart en voor de onderzoeken en acties zullen voorstellen worden uitgewerkt en teams samengesteld. Afspraken over de uitvoering worden uitgewerkt in een pMIEK uitvoeringsaanpak.

Op 17 januari 2025 is het concept pMIEK 2.0 besproken in de Energieraad Zuid-Holland. Een aantal bestuurders spraken zich positief uit over de betrokkenheid bij het proces en de verdiepingsslag die is gemaakt ten opzichte van het pMIEK 1.0. Terugkoppeling op de verwerking van de ontvangen reacties is met stakeholders gedeeld.

Intern heeft afstemming plaatsgevonden met diverse beleidsopgaven, waaronder Ruimte, Economie, Wonen en Mobiliteit. Provinciale Staten en het ministerie van Klimaat en Groene Groei worden geïnformeerd over dit pMIEK 2.0.

4 Participatie en rolneming

Bij het doorlopen van het proces van integraal programmeren om het concept pMIEK 2.0 op te stellen, zijn op ambtelijk niveau werksessie georganiseerd met gemeenten, RES-regio's, waterschappen en relevante partijen per regio (Holland-Rijnland; Midden-Holland; Rotterdam; Den Haag; Drechtsteden en Alblasserwaard en Zuid-Hollandse eilanden). Hierin is informatie gedeeld en input opgehaald om tot de diverse projectenlijsten te komen. Vertegenwoordigers uit de regio is ook gevraagd om aannames in de kwantificering van de energievraag en -aanbod te toetsen.

Vertegenwoordigers uit de regio zijn op diverse momenten betrokken bij het selecteren van de projecten. Tot slot hebben gemeenten, RES-regio's, waterschappen en relevante koepel- en brancheorganisaties de mogelijkheid gehad om te reageren op het concept pMIEK 2.0. Hun reacties zijn verwerkt in het eindconcept pMIEK 2.0. Op deze manier is de wisselwerking met ontwikkelingen op het lokale schaalniveau geborgd.

5 Communicatiestrategie

Over pMIEK 2.0 wordt vanuit de provincie gecommuniceerd met een nieuwsbericht op de nieuwspagina van de provinciale website over energie-infrastructuur/pMIEK.

Daarnaast zal opgepakt worden, het intern (evt. gecombineerd met extern) en bij Provinciale Staten onder de aandacht brengen van de urgentie van de recent afgekondigde netcongestie en de noodzakelijke ontwikkeling van een toekomstig, duurzaam, robuust energiesysteem.